

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 04 Şubat 2022
Sayı : 2080

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim gerekçesiyle birlikte ilişikte sunulmaktadır.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Özcan PURÇU
İzmir Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih: 04 Şubat 2022	Esas No: 2/4146

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LİGİ
0 4 Şubat 2022
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
0 4 Şubat 2022
No: 960595
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GEREKÇE

Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) - Avrupa Birliği (AB) ve Türkiye verilerine göre, dünya nüfusunun yaklaşık %15'i engelli bireylerden oluşmaktadır. Yani dünyada 1 milyar engelli bulunmaktadır. Bu nedenle, dünyadaki “en büyük azınlık” olarak nitelendirilmektedirler. Türkiye’de ise Ulusal Engelli Veri Tabanı’na göre engelli birey sayısı 1.559.222’dir. Ancak resmi olmayan rakamlara göre %13 düzeyinde, 9 milyon engelli birey olduğu düşünülmektedir.

Türkiye’de yüzde 12.5 oranında yani 8.5 milyon engelli olduğu kabul edilmektedir. Engelliliğe çözüm yolları üretmek öncelikli ihtiyaçlardandır. Toplumsal yaşama katılımın önündeki engelleri kaldırmak ve engelli bireylerin sahip olduğu potansiyeli ortaya çıkarmak için yeterli kaynak ve uzmanlığı bu konuya yönlendirmek gereklidir.

AB ülkelerinde engellilerin %29,9’u yoksulluk/sosyal dışlanmışlık riski altında yaşarken, Türkiye’de ise bu oran %77,1’dir. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP)’na göre engellilerin %80’i gelişmekte olan ülkelerde yaşamaktadır.

Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi (Sözleşme), Türkiye tarafından 2007 yılında imzalanmış ve 2009 yılında Resmi Gazete ’de yayımlanarak yürürlüğe girmiş; fakat iç hukuk geçen süre zarfında Sözleşme ile uyumlaştırılmamıştır. İç hukukta yapılan en önemli değişiklikler birçok mevzuatta yer alan “özürlü” kelimesinin “engelli” ibaresi ile değiştirilmesiyle sınırlı kalmıştır.

2005 yılında Engelliler Hakkında Kanun yürürlüğe girmiştir. Bu yasada erişilebilirlikle ilgili hükümler yer almaktadır. Fakat, günümüzde engelli bireyler bağımsız yaşama sahip olma, topluma dahil olma, sağlık, eğitim ve istihdam haklarına erişimde büyük sıkıntılar yaşamakta, engelli bireylerin aktif ve eşit yurttaşlık taleplerine karşılık verilememektedir.

Engelli bireylerin haklarına erişebilmeleri için Türkiye’de en az yüzde 40 oranında engelli olmak gerekmektedir. Sözleşme, engelli bireyleri tanımlarken bir oran öngörmez. Dolayısıyla bu oran, BM Engelli Hakları Sözleşmesi’ne aykırıdır. Türkiye’de engelli haklarının kullanımına getirilen bu kısıtlamanın bilimsel bir açıklaması da yoktur. Engel oranında getirilen bu kısıtlama nedeniyle, özellikle istihdam alanında büyük mağduriyetler yaşanmaktadır. Örneğin; tek gözü görmeyen (monoküler) bir kişi 2013 yılında engel oranı ölçümünde yapılan değişiklik öncesi yüzde 50’lerde oran alırken, bu değişiklik yapıldıktan sonra engel oranı yüzde 40’ın altına düşmüştür.

Ülkemizde engellilerin, haklarını talep etmek için engelli sağlık raporu almaları zorunludur.

Ayrıca, engelli raporu alabilmek için belirli aralıklarla hastaneye gidip heyet raporu alması gereken engelliler; hastanede her uzmanlık alanından ayrı hekimleri tek tek ziyaret ederek muayene olmakta zorlanmakta, hatta bunu yapamadıkları için engelli raporundaki orana bağlı olan haklarından vazgeçmektedirler. Örneğin, hem yürüme hem görme engelli olan birinin destek almadan hastaneye girmesine imkan bulunmamaktadır. Bu gibi mağduriyetlerin

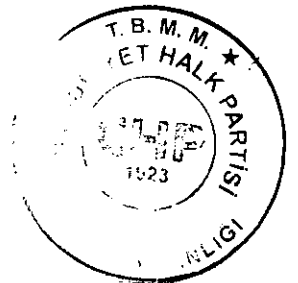
önlenmesi adına, engelli hastalara evde sağlık bakım hizmetlerinin sunulması ve yaygınlaştırılması gereklidir. Engelli raporu almak için hastaneye gitme zorunluluğu ortadan kaldırılmalıdır.

İstihdam edilmemiş olan engelli bireylere, başka bir maddi gelirleri olmaması halinde sosyal yardım verilebilmektedir. Aylık ödenen engelli maaşının bağlanması, engelli bireyin yaşadığı hanede kim varsa gelir ölçümüne dahil edilmektedir. Bu kişilerin tüm gelirleri toplanıp, hanede yaşayan kişi sayısına bölünmektedir. Aylık kişi başına düşen gelir, asgari ücretin üçte birinden az ise (2022 yılı için, 4253 Lira 40 Kuruş) aylık bağlanması mümkün oluyor.

Burada, engelli birey, bağımsız bir birey olarak görülmemekte ve ev içinde yaşayan akrabalarının gelirin muhtaç edilmektedir. Engelli bireyi, bağımsız bir birey olarak kabul etmeyen sistem, anne-babasının gelir düzeyine bakarak onun tek başına yaşamasına dahi engel olabilmektedir.

Ayrıca ülke Raporuna (BM Engelli Hakları Komitesi'nin Nihai Gözlem Sonuç Raporu (2020) baktığımızda, bağımsız yaşamla ilgili politikalar, genellikle kurum bakımı ve evde bakım ekseninde ele alınıyor. Burada eşit fırsatları geliştirme, bağımsız yaşamı destekleme, topluma katılımın önündeki engellerden; örneğin önyargıların giderilmesine yönelik ne gibi çalışmalar var bunları göremiyoruz.

Engellilere sosyal yardımların bağlanma şartıyla ilgili olarak, hane halkının ortalama gelirinin hesaplanması engelli bireylerin ekonomik özgürlükleri başta olmak üzere özel hayatın gizliliği, sosyal ve ekonomik özgürlükler gibi anayasal birçok hakkına erişime engel olabilmektedir. Kanun teklifi ile engelli bireylere aylık bağlanmasında kendi gelirinin esas alınmasına ilişkin düzenleme yapılması amaçlanmaktadır.

**65 YAŞINI DOLDURMUŞ MUHTAÇ, GÜÇSÜZ VE KİMSESİZ TÜRK
VATANDAŞLARINA AYLIK BAĞLANMASI HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1 - 01/07/1976 Tarih Ve 2022 Sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz Ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun 2'nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrasında yer alan “hane içinde kişi başına düşen ortalama” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 - Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

